

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 05.05. 2003 r.

36054

RPO-332233-III/2000/DB

Pani
dr Aleksandra WIKTOROW
Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Czerniakowska 16
00-701 WARSZAWA

Szanowna Pani Prezes,

Uprzejmie informuję, że w dalszym ciągu jestem adresatem skarg dotyczących problemu opłacania składek na ubezpieczenia społeczne osób pobierających świadczenia socjalne lub zasiłki socjalne na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. nr 162, poz. 1112) za 1999 r.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U. nr 137, poz. 887 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 grudnia 1999 r., nie regulowała sytuacji, w której dochodziło do zbiegu tytułów rodzących obowiązki ubezpieczeń społecznych, gdzie jednym z tytułów było pobieranie świadczeń socjalnych. Ustawodawca uregulował ten problem dopiero w ramach zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 23 grudnia 1999 r. (Dz.U. nr 110, poz. 1256), która weszła w życie z dniem 30 grudnia 1999 r.

Taka regulacja spowodowała, że górnicy pobierający świadczenia socjalne i prowadzący w szczególności równoległe działalność gospodarczą w okresie od 1 stycznia do 29 grudnia 1999 r. podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z obydwu tych tytułów, a więc z tytułu pobierania świadczenia socjalnego oraz z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Początkowo osoby te były informowane w Oddziałach ZUS, że nie są zobowiązane do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu podjętej działalności, gdyż przejście na urlop „górnicy” nie spowodowało rozwiązania stosunku pracy a składka jest opłacana z tytułu pobierania świadczenia socjalnego. Dopiero pod koniec 1999 r., tj. z mocą wsteczną - po uzyskaniu wytycznych z Centrali ZUS - Oddziały ZUS zaczęły ściągać od skarżących należne składki z tytułu prowadzonej działalności wraz z odsetkami.

Poruszony problem został przez Rzecznika naświetlony w piśmie do Prezesa ZUS z dnia 14 lutego 2000 r., znak: RPO/332233/III. W wystąpieniu tym Rzecznik postulował odstąpienie od żądania zapłaty - od omawianej grupy osób - składek za 1999 r. wraz z odsetkami. W odpowiedzi na to pismo Prezes ZUS wyjaśnił, że nie jest ustawowo upoważniony do podjęcia takiej decyzji.

W tej sytuacji Rzecznik Praw Obywatelskich wystąpił w dniu 14 kwietnia 2000 r. do Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W odpowiedzi z dnia 19 czerwca 2000 r., sygn. U. 520-177/2000, Minister pracy poinformował Rzecznika, że kierując się interesem omawianej grupy osób, zwrócił się do Prezesa ZUS o wstrzymanie występowania z żądaniami zapłaty zaległych składek wraz z odsetkami. Minister Pracy wyraził nadzieję, że Prezes ZUS w szybkim czasie przekaże to stanowisko podległym mu jednostkom organizacyjnym Zakładu.

Tymczasem, jak wynika z napływającej korespondencji, problem ten nie został rozwiązany jednolicie. Z pism skarżących można wnosić, że jest grupa osób, która nie zareagowała na wezwania ZUS (nie opłaciła składek) i wobec tej grupy zaniechano postępowań, zgodnie ze stanowiskiem Ministra Pracy. Jednakże są też osoby, które opłaciły żądane składki. Osoby te, kierując się zasadą równego traktowania, chciałyby te składki odzyskać. Niestety, Oddziały ZUS odmawiają zwrotu opłaconych składek.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. nr 14, poz. 147), zwracam się do Pani Prezes o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z poważaniem

/-/